

**SPRAWOZDANIE
z REALIZACJI ZADAŃ z ZAKRESU WSPIERANIA
RODZINY
i SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ
w 2021
ROKU**

**w OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ
w MSZANIE**

Wspieranie rodzin prowadzone jest za zgodą rodziny i aktywnym ich udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Realizowane jest dla dobra dziecka, dla dobra rodziny i w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dzieckiem i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie działa zgodnie z obowiązującymi przepisami na podstawie Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie.

Od dnia 01 stycznia 2012r. weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. Do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej należą:

- 1) diagnoza sytuacji w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną na poziomie lokalnym, tj. monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy,
- 2) opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny,
- 3) tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych po przez:
 - zapewnienie asystenta rodziny, rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo wychowawcze,
 - zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działań wspierających rodzinę,
 - prowadzenie placówki wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci.

ASYSTENCI RODZINY

Asystenta rodziny zatrudnia kierownik jednostki organizacyjnej, która organizuje pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

W przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy i dokonuje analizy sytuacji rodziny, następnie wnioskuje do Kierownika Ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Asystent rodziny może również zostać zobowiązany przez Sąd do współpracy z rodziną.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. W 2020r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie zatrudniał 1 asystenta rodziny. Zatrudniony ze środków własnych Ośrodka, w systemie zadaniowego czasu pracy.

W systemie wspierania rodzin w wypełnianiu podstawowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych, należy rodzinę wspomagać i wspierać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie i nauczyła się pokonywać sytuacje, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej czasem bywa nieuniknione, jednak nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany, pracy prowadzącej do stworzenia najlepszych, a zarazem prawidłowych warunków

rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrotu do domu. Tą pracą z rodziną zajmuje się asystent rodziny, a pośrednio system pracy socjalnej.

W Gminie Mszana w roku 2021 wsparciem asystenta rodziny objętych zostało 7 rodzin (33 osoby w rodzinie) w tym 19 dzieci. W stosunku do roku 2020 zmniejszyła się liczba rodzin objęta wsparciem asystenta zarówno na wniosek osoby zainteresowanej jak również na podstawie Postanowienia Sądu.

Tabela nr 8 Wsparcie asystenta rodziny Gminie Mszana w 2021r.

Lp	Liczba rodzin	rodziny	os. w rodzinie	dzieci
	Ogółem	7	33	19
	Liczba rodzin asystenta rodziny OPS	1	5	3
	w tym liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd	6	28	16

Źródło: Opracowanie własne OPS w Mszanie

Praca asystenta wymaga kilkuletniej pracy, nie od razu są zauważalne efekty tej pracy. Problemy, z jakimi spotykamy się w rodzinie często są spiętrzone: rodzinne przyzwyczajenia, bezrobocie, stosowanie przemocy, brak odpowiedzialności za rodzinę, dzieci, bezradność, bezsilność, niska motywacja rodziny do zmiany sposobu życia, pojawia się dziecko z niepełnosprawnością. Bodźcem do rozpoczęcia pracy w rodzinie jest coraz częściej ingerencja Sądu poprzez przydzielenie asystenta rodziny.

Sytuacja stanu epidemii w Polsce niewątpliwie wywarła duży wpływ na współpracę asystenta z rodzinami. Izolacja, w jakiej żyjemy, a także kwarantanna, dotyka rodzin w kryzysie. Ograniczona możliwości kontaktu osobistego w tym kilkugodzinnej rozmowy wspierającej, spowodował konieczność szukania innych rozwiązań. Jednym z nich stały się częste rozmowy telefoniczne, spotkania "na powietrzu" lub w pomieszczeniach, z zachowaniem reżimu sanitarnego. Początkowo trudna sytuacja staje się z biegiem czasu możliwą do zaakceptowania. Systematyczność kontaktów w ww formach, pozwala na budowanie zaufania i współpracy oraz daje możliwość wspólnej realizacji celów.

WSPÓŁFINANSOWANIE POBYTU DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Są to tzw. rodziny wspomagające, rodziny zastępcze czy Powiatowe Ośrodki Wsparcia, Domy dziecka, asystent rodziny.

Tabela nr 9 Piecza zastępcza – koszty w latach 2019-2021

Lp	Forma pieczy zastępczej	Liczba umieszczonych dzieci			Poniesione koszty		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
	Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze	0	0	0	5.689,15	0,00	0,00
	Rodziny zastępcze	5	4	4	9.175,00	9.537,00	9.240,10
	Ogółem	5	4	4	14.864,15	9.537,00	9.240,10

Opracowanie własne OPS w Mszanie

Jak wynika z powyższej tabeli piecza zastępcza utrzymuje się na tym samym poziomie w roku poprzednim i sprawozdawczym w stosunku do liczby dzieci przebywających w rodzinach zastępczych z terenu Gminy Mszana. Dzieci te są w rodzinach zastępczych spokrewnionych (dziadkowie - 2, siostra - 2),

- ze względu na śmierć rodzica - 3 dzieci
- ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczych i wychowawczych rodziców - 1 dziecko.

Zasady finansowania wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowane są na podstawie art. 191 pkt. 9,10,11 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej gdzie do zadań gminy należy ponoszenie częściowe wydatków związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej.

W gminie Mszana w 2021r. wydatki w związku z przebywaniem dzieci w pieczy zastępczej jest na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym.

Zgodnie z art. 195 ust 1 i art. 193 ust 1 w/w ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej, środki finansowe otrzymane od rodziców biologicznych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej zostaną zwrócone gminie proporcjonalnie do poniesionych wydatków.

Łącznie za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w 2021r. gmina Mszana poniosła koszt w wys. **9.240,10 zł** (17.280,00 zł – 8.039,90 zł zwroty = 9.240,10zł).

Rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej w tutejszym Ośrodku wspierana jest w różnych formach w zależności od potrzeb i sytuacji rodziny jak również od możliwości Ośrodka, należą do nich:

- 1. Świadczenia pieniężne,**
- 2. Świadczenia niepieniężne tj:**
 - 1) pomoc rzeczowa - dożywiania w szkołach,
 - 2) udział w programie POPŻ,
 - 3) udział w wypoczynku letnim wzięło ogółem **11 dzieci** tj.:
 - **Ostrowo** (23.07 – 01.08.2021r.), z wypoczynku skorzystało 9 dzieci. Koszt wyjazdu dzieci został pokryty przez Urząd Gminy ze środków pochodzących z profilaktyki przeciwdziałania problemom alkoholizmu i narkomanii
 - **Dźwirzyno** (10 – 23.07.2021r.), z wypoczynku skorzystało 2 dzieci – Kuratorium Oświaty w Katowicach
 - 4) kierowanie do placówki wsparcia dziennego - Świetlicy Środowiskowej w Połomi
 - 5) wsparcie psychologa indywidualne spotkania

3. Praca socjalna.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie na bieżąco dogląda, strzeże sytuacje dzieci w rodzinach objętych pomocą tutejszego Ośrodka. Zadanie to jest realizowane zarówno przez asystenta rodziny jak i wszystkich pracowników działu pomocy społecznej, a w szczególności pracowników socjalnych. W związku z tym prowadzimy współpracę z placówkami oświatowymi (szkoły, przedszkola), Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz innymi instytucjami zajmującymi się sprawami rodziny. W przypadku stwierdzenia niepokojącej sytuacji w rodzinie, zagrożenia życia dzieci – niezwłocznie o takich sprawach informujemy Sąd Rodzinny.

PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO

Świetlica Środowiskowa w Połomi jako placówka wsparcia dziennego funkcjonuje ponad 10 lat. Będąca w strukturze organizacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie. Placówka mieści się w piwnicy budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji w Połomi. W świetlicy zatrudniony jest wychowawca na umowę o pracę. Do prac porządkowych zatrudniona jest osoba na umowę zlecenie.

Głównym celem Świetlicy jest wzbogacenie rozwoju osobowości dziecka, zapewnienie opieki wychowawczej, tworzenie warunków do nauki, pomoc w nauce, zapewnienie możliwości rozwijania zainteresowań oraz indywidualnych uzdolnień, organizowanie czasu wolnego, uczenie się dobrych manier, kultury osobistej, zachowania, pomocy i wsparcia drugiemu człowiekowi oraz integracja z grupami społecznymi.

Utrzymanie Świetlicy w roku 2021 wyniosło 70.951,11 zł, w tym:

- 70.951,11 zł - to środki pochodzące z profilaktyki przeciwdziałania problemom alkoholowym i narkomanii,

Świetlica Środowiskowa w Połomi w okresie od stycznia 2021r. do grudnia 2021 r. była otwarta przez 214 dni. Liczba wychowanków uczęszczających na zajęcia w tym okresie wyniosła 18. Średnia liczba dzieci uczestnicząca w zajęciach to 5 osób.

W 2021 r. zajęcia stacjonarne zostały zawieszone dwukrotnie. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania choroby zakaźnej COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2 **zawiesił działalność Świetlicy Środowiskowej w Połomi** w formie stacjonarnej w terminie **od dnia 4.11.2020 r. do 15.02.2021 r. oraz od dnia 29.03.2021 r. do 28.04.2021 r.** W tym okresie odbywały się zajęcia online. Wychowankowie mieli kontakt z wychowawcą poprzez program Ms Teams. Podczas spotkań online wychowawca zwracał szczególną uwagę na sygnały wysyłane przez wychowanków, dopytywał o ich samopoczucie, zachęcał do dzielenia się swoimi przeżyciami, okazywał wsparcie i zrozumienie oraz motywował do podejmowania w miarę możliwości zróżnicowanych aktywności fizycznych. Wychowankowie podczas spotkań online odrabiali zadania domowe oraz brali udział w zajęciach (plastyczno- technicznych, profilaktycznych, korekcyjno- kompensacyjnych). Wychowawca udzielił również kilku konsultacji indywidualnych.

Od **1 listopada 2021 r.** zmianie uległy godziny pracy Świetlicy. Placówka czynna jest od poniedziałku - czwartku od 10.00 do 18.00, natomiast w piątek od 9:00 do 17:00. Zajęcia dla wychowanków odbywają się od godziny 12:30 do 17.00. Dodatkowo w każdy piątek odbywają się tzw. zajęcia otwarte przeznaczone dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, które odbywają się w godzinach od 12.30 do 17.00. W okresie ferii zimowych, wakacji oraz przerw w nauce szkolnej, godziny pracy świetlicy zmieniają się zgodnie z potrzebami wychowanków i możliwościami placówki. Same zajęcia przybierają wówczas formę zajęć otwartych, z których może skorzystać każde chętne dziecko w wieku szkolnym.

W związku z obowiązkiem wypełnienia przez Gminę Mszana, wykonania Postanowienia Sądu, dotyczącego kontaktów ojca z dzieckiem, **od 15 czerwca 2021r.** w Ośrodku Pomocy Społecznej w Mszanie - Świetlicy Środowiskowej w Połomi, odbywają się spotkania w obecności pedagoga, wg wyznaczonego harmonogramu. Godziny spotkań dopasowane są do harmonogramu pracy placówki. Od 1 listopada 2021 r. jest to każdy czwartek w godzinach od 17:00- 18:00.

Placówka w 2021 roku, pomimo licznych obostrzeń związanych ze zmieniającą się sytuacją epidemiologiczną, w ramach swojej działalności prowadziła różnorodne działania, skierowane do wychowanków świetlicy oraz podczas zajęć otwartych do dzieci i młodzieży z terenu Gminy Mszana.

W okresie **ferii zimowych** od **04.01.2021r.** - **15.01.2021r.**, w placówce realizowany był program, który miał na celu promowanie zdrowego stylu życia oraz utrwalenie postaw abstynenckich poprzez alternatywne formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież. Ze względu na obostrzenia oraz zawieszenie stacjonarnej działalności placówki, zajęcia odbywały się online.

W ramach **Gminnego Programu „ZARAŻAMY RADOŚCIĄ”**, Świetlica Środowiskowa w Połomi

w okresie od czerwca do sierpnia prowadziła stacjonarne i plenerowe zajęcia. W ramach programu udało się zorganizować kilka wydarzeń:

Dzień dziecka (1.06.2021r.) podczas którego dzieci wzięły udział w zabawach muzyczno-ruchowych oraz plastycznie - technicznych. Powstało również Drzewo Dobrych Myśli. W zajęciach wzięło udział 30 dzieci.

Aktywne Piątki (11.06.2021r., 18.06.2021r., 25.06.2021r.) podczas, których promowano aktywność na świeżym powietrzu. W tych dniach miały miejsce rozgrywki sportowe, gry i zabawy ruchowe, wyjścia na siłownię na świeżym powietrzu, a także zabawy ruchowe z wykorzystaniem Magicznego Dywanu.

Zakończenie roku szkolnego na polanie kultury (24.06.2021r.)- w tym dniu odbyły się warsztaty robienia slime'ów, zabawy ruchowe, quiz bajkowy oraz zajęcia bębniarskie. W zajęciach wzięło udział 16 dzieci.

„Wakacje bez nudy” (28.06.2021r.- 13.08.2021r.) cieszyły się dużym zainteresowaniem dzieci. Każdy tydzień obfitował w nowe niespodzianki i wyzwania. W trakcie zajęć powstały nitkowe obrazy, kosmetyki domowej roboty oraz recyklingowe dekoracje. Dzieci wzięły udział w warsztatach skręcania balonów oraz pracowały z masą solną. Fitness z Gminnym Ośrodkiem Sportu był okazją do poprawy swojej formy, a zajęcia na świeżym powietrzu sprzyjały poznawaniu zabaw podwórkowych. Najwięcej emocji wywołał tydzień, podczas którego uczestnicy wzięli udział w eksperymentach. W trakcie nich nastąpiła erupcja wulkanu, powstała burza w słoiku oraz lawa, a także kolorowy deszcz i tańczący olej. Wiele wrażeń wywołała również ciecz nienewtonowska oraz gumowe jajko.

Uczestnicy wzięli również udział w **Etnowarsztatach (7.07.2021r.- 9.07.2021r)** oraz **warsztatach florystycznych (15.07.2021r.)** zorganizowanych wspólnie z GOKIR Mszana, a także w **Pikniku Ekologicznym (22.07.2021r.)** zorganizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie wspólnie z GOKIR Mszana. Dzięki Gminnej Bibliotece Publicznej w Mszanie dzieci poznały Teatrzyk Kamshibai i wzięły udział w tworzeniu własnej opowieści. W okresie letnim w zajęciach uczestniczyło 50 dzieci.

W grudniu 2021 roku, dzięki dotacji Fundacji JSW, Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie zrealizował projekt **„Wokół tradycji bożonarodzeniowych”**. W jego ramach wsparcie otrzymała również Świetlica Środowiskowa w Połomi. Dzieci, dzięki dotacji wzięły udział w zorganizowanych w placówce następujących działaniach:

- 1) **Warsztaty tworzenia ozdób świątecznych** - podczas nich wspólnie z wychowawcą wykonali stroiki świąteczne, wianki bożonarodzeniowe, świąteczne skrzaty, kartki świąteczne oraz świeczki własnej roboty.
- 2) **Warsztaty kulinarne** - podczas nich dzieci poznały dania regionalne, które co roku królują na wigilijnych stołach. Nauczyły się przyrządzać kompot z dyni, makówki oraz świąteczne ciasteczka, które po upieczeniu ozdabiali wg własnego pomysłu. Uwieńczeniem spotkań kulinarnych były zajęcia poprowadzone panie z KGW

w Połomi, które ulepiły wspólnie z dziećmi pierogi z kapustą i grzybami oraz przyrządziły moczke.

- 3) **Wigilijka dla podopiecznych placówki** - coroczne spotkanie, podczas którego wychowankowie przy dźwiękach kolęd spotkali się wspólnie i złożyli sobie życzenia bożonarodzeniowe. Na stole zagościły tradycyjne potrawy świąteczne przygotowane przez wychowanków w ramach warsztatów kulinarnych. Po kolacji odbyło się wspólne kolędowanie przy choince.

Dzięki wsparciu Fundacji JSW oraz środkom własnym OPS świetlica wzbogaciła się o zestaw kina domowego oraz gry planszowe, które uatrakcyjnią codzienne zajęcia odbywające się w placówce.

Prócz w/w działań, w 2021 roku kontynuowana była dotychczasowa działalność placówki, a więc realizacja zajęć wg tygodniowego rozkładu zajęć (pomoc w odrabianiu zadań domowych, zajęcia plastyczno- techniczne, korekcyjno - kompensacyjne, profilaktyczno - wychowawcze).

O placówce pisano w prasie lokalnej oraz na stronie UG Mszana. Ponadto na bieżąco uaktualniana była strona internetowa Świetlicy Środowiskowej w Połomi oraz profil na Facebooku, gdzie prowadzone były m. in. akcje profilaktyczne (dotyczące bezpieczeństwa w czasie ferii zimowych i wakacji), opisywane były ważne wydarzenia z życia placówki oraz informacje dotyczące godzin i dni otwarcia.

Świetlica Środowiskowa w Połomi jest jedyną placówką na terenie Gminy Mszana o charakterze placówki wsparcia dziennego, która obejmuje swoim zasięgiem dzieci w wieku szkoły podstawowej sołectwa Połomia i Gogołowa. Na terenie sołectwa Mszana od kilku lat jest aktywna **świetlica parafialna** dla dzieci i młodzieży, która jest do ich dyspozycji dwa razy w tygodniu, w godzinach dostosowanych do potrzeb dzieci i młodzieży. To duże wsparcie dla nich jak i dla rodziców - integracja poprzez pomoc w nauce, udział wolontariuszy oraz czas zabawy.

Placówki pozwalają zabezpieczyć i pedagogizować dzieci i młodzież w godzinach popołudniowych, przekazywać różne formy uczenia się i spędzania wolnego czasu. To nie tylko praca z dziećmi z rodzin tzw. problemowych, dysfunkcyjnych, niewydolnych wychowawczo, każda rodzina ma swoje problemy, ich różnice dzielą nas, a zarazem scalają, uczą nas ciekawości świata ale i wzajemnego szacunku. To także możliwość sięgania po środki zewnętrzne.

W każdym sołectwie jest placówka oświatowa – szkoły, które zapewniają w godzinach pracy dzieciom i młodzieży szkolnej możliwość skorzystania ze **świetlicy szkolnej**.

W każdej instytucji, organizacji, działania wspomagające, pomocowe i profilaktyczne są bardzo ważne w szczególności gdy przyczyniają się dla dobra Naszych dzieci ich rozwoju i wychowania, a co za tym idzie budowania mocnej, zwartej społeczności lokalnej, która w grupie ma siłę i wspólnie może osiągnąć dużo więcej.